

Mentamálaráðið

Lögtingið

Dagfesting: Skrivið her

Mál nr.: 17/01043-5

Málsviðgjört: BB/JN

Lögtingsmál nr. xx/2017: Uppskot til broyting í lögtingslóg um embæti og störv í fólkakirkjunni

Uppskot til

Lögtingslóg um broyting í lögtingslóg um embæti og störv í fólkakirkjunni (Prestur eftir § 16 og kirkjuráðsstarfi)

§ 1

Í lögtingslóg nr. 48 frá 10. maí 2013 um embæti og störv í fólkakirkjunni, verða gjörðar hessar broytingar:

1. Í § 16 verður eftir stk. 4 sett sum nýtt stk.: “Stk. 5 Prestur eftir hesi grein fær ikki réttindi og skyldur sum

kirkjuráðslimur, men kann taka lut á kirkjuráðsfundi uttan atkvøðurætt”.

§ 2

Henda lögtingslóg kemur í gildi dagin eftir, at hon er kunngjörd.

Kapittul 1. Almennar viðmerkingar

1.1. Orsökir til uppskotið

Orsökina til, at lógaruppskotið verður gjört, er, at í sambandi við fyrireikingarnar til, at gudfrøðingur av fyrsta sinni varð prestvígður við atliti at tænastu hjá fríum, kirkjuligum felagsskapi, fyrst og fremst, varð komið eftir einum ótilætlaðum virknaði í lóggávuni:

Sum galdandi lóggáva er orðað, fær prestur eftir § 16 rættindi og skyldur sum kirkjuráðslimur í øllum kirkjuráðunum í prestagjaldinum á nett sama hátt sum vanligur sóknarprestur, hóast hann einans fær avmarkaða skyldu at virka í tí, og ikki fær løn fyri hesa ténastu. Hetta er alt ov stór skylda at leggja á hann, havandi í huga, at ténastan sum prestur verður sjálvboðin og ólönt, og kemur afturat tí fulltíðarstarvinum, sum er fortreyt fyri prestvígsluni.

Við lógaruppskotinum verða skyldurnar sum kirkjuráðslimur hjá presti eftir § 16 tiknar av, og rætturin at taka lut á kirkjuráðsfundi settur í staðin.

1.2. Galdandi lóggáva

Í galdandi lóggávu viðvíkjandi viðurskiftinum millum prest og kirkjuráð verður munur ikki gjørdur á sóknarpresti í vanligum sóknarprestaembæti og presti eftir § 16.

Týðningarmestu ásetingarnar um viðurskiftini millum prest og kirkjuráð eru hesar:

Í lógini um val til kirkjuráð, próstadømisráð og stiftsstjórn (løgtingslóg nr. 107 frá 17. august 2009) eru í §§ 3, stk. 3, 37, stk. 1-3 og 44, stk. 1-3 ásetingar um, at Sóknarprestur, sum er í embæti í fólkakirkjuni, ikki er valbærur til kirkjuráð, próstadømisráð og Stiftsstjórnina, men hevur valrætt sum kirkjuráðslimur.

Í lógini um kirkjuráð og próstadømisráð (løgtingslóg nr. 27 frá 19. mai 2008) er í § 7, § 8, stk. 3 og § 9 ásett, at sóknarprestur ikki er valbærur til at vera formaður, næstformaður, kirkjuverji ella kassameistari í kirkjuráðnum, og ikki hevur atkvøðurætt, tá kirkjuráðið velur hesar.

Somuleiðis er í § 17, stk. 3 ásett, at sóknarprestur ikki tekur lut í atkvøðugreiðslu, tá kirkjuráðið ger av, hvussu kirkjuráðið – innan teir karmar, sum lóggáva, góðkendar liturgiir og fastar siðvenjur seta – velur at skipa gudstænasturnar og virksemið í sambandi við gudstænasturnar. Harafturat er í § 23 í somu lóg ásett, at sóknarprestur í embætisvirksemi sínum – eisini tá um boðan og privata sálarsorgan ræður – er óheftur av kirkjuráðnum.

Hesar ásetingar hóska, tá um viðurskiftini millum sóknarprest í “vanligum” embæti og kirkjuráð viðvíkur, men burtursæð frá § 23 í lógini um kirkjuráð og próstadømisráð eru tær ikki eignaðar til at reglusetta viðurskiftini millum prest eftir § 16 og kirkjuráðini.

1.3. Endamálið við uppskotinum

Endamálið við uppskotinum er at tryggja, at prestur eftir § 16 ikki við kallinum fær rættindi og skyldur sum kirkjuráðslimur, meðan viðurskiftini millum prest eftir § 16 og kirkjuráðini annars vera nett sum viðurskiftini millum kirkjuráðini og “vanligan” sóknarprest.

Í galdandi kirkjulóggávu er ongin onnur áseting um prest eftir § 16, enn í § 16, og tí er hetta at skoyta eitt stykki upp í § 16 bæði einfaldari og tryggari háttur at fremja ynsktu broytingina í rættarstøðuni, enn at gera tillagingar í so at siga øllum í “1.2” nevndu lógargreinum.

1.4. Samandráttur av nýskipanini við uppskotinum

Nýskipanin, sum uppskotið hevur við sær, er, at skyldurnar hjá prestri eftir § 16 sum kirkjuráðslimur verða tiknar av. Hann verður við hesum ikki kirkjuráðslimur, men fær í staðin rætt at taka lut á kirkjuráðsfundi.

Fyrimunirnir, sum eru við uppskotinum, eru hesir:

1. Skipanin við at prestvíga gudfrøðing eftir § 16 – tað er annaðhvørt við atliti at tænastu hjá fríum kirkjuligum felagsskapi, fyrst og fremst, ella í sambandi við, at viðkomandi hevur vísindastarv í Føroyum, við serligum atliti at gransking og undirvísing í føroyskum kirkjuviðurskiftum sum høvudsstarv – kemur at standa meira skilliga sum ein ímyndarlig fyriskipan, fyrst og fremst at styrkja sambandið millum fólkakirkjuna og nevndu øki.
2. Uppskotið tryggjar, at órímiliga stórar skyldur at taka lut í kirkjuráðsarbeiði (í minsta lagi fimm kirkjuráðsfundir í hvørjum av kirkjuráðunum í prestagjaldinum sí § 14, stk. 1, 2. pkt. í lógini um kirkjuráð og próstáðsmisráð), sum ikki standa í rímiligum lutfalli við skylduna at halda 4 kirkjuligar tænastur í prestagjaldinum um árið, ikki verða lagdar á prestin.
3. Arbeiðið í kirkjuráðunum verður ikki nervað av, hvørt prestur eftir § 16 okkurt skifti er tengdur at prestagjaldinum.
4. Við uppskotinum verður hildið fast við meginregluna um, at einans prestur í sóknarprestaembæti (og biskupur) ikki hevur loyvi at virka sum valdur kirkjuráðslimur. Prestur eftir § 16 fer við uppskotinum – eins og allir aðrir myndugir limir í fólkakirkjuni, prestvígdur ella ikki – at kunna velja at stilla upp til kirkjuráðsval í kirkjusókn síni, og kann virka við fullum rættindum og skyldum sum kirkjuráðslimur, verður hann valdur.

1.5. Ummæli

VERÐUR SKRIVAÐ UM, TÁ UMMÆLI ERU FINGIN

Trupulleikin, sum ætlanin er at loysa, er stutt síðani komin í ljósmála. Uppskotið er tí nústani sent biskupi, felagnum fyri kirkjuráðslimir og prestafelagnum til ummælis, við freist til 5. februar kl. 10.00.

Mentamálaráðið hevur umrøtt grundleggjandi ætlanina við uppskotinum og háttin, ið ætlanin er at fremja broytingina, við biskup, og hann boðaði frá, at hann á tá fyriliggjandi grundarlagi tók staðiliga undir við tí.

Mentamálaráðið hevur heilt stutt umrøtt grundleggjandi ætlanina við uppskotinum og háttin ið ætlanin er at fremja broytingina, við umboð fyri felagið fyri kirkjuráðslimir og prestafelagið, og hesi meta í fyrstu atløgu, at tey síggja nakað, sum talar ímóti tí, men taka (eyðvitað) fyrivarni fyri tí, sum fer at koma fram í viðgerð teirra av uppskotinum – eins og tey viðmerkja, at hoyringarfreistin er ov stutt.

Mentamálaráðið hevur eisini heitt á Jákup R. Hansen, lektara í kirkjusøgu, um at ummæla uppskotið.

HESIN PARTURIN VERÐUR SKRIVAÐUR UM, TÁ MENTAMÁLARÁÐIÐ HEVUR FINGIÐ VIÐMERKINGARNAR FRÁ PØRTUNUM, OG MØGULIG SKRIVLIG UMMÆLI VERÐA LØGD VIÐ SUM FYLGISKJAL TIL LÓGARUPPSKOTIÐ.

Kapittul 2. Avleiðingarnar av uppskotinum

2.1. Fíggjarligar avleiðingarnar fyri land og kommunur

Lógaruppskotið hevur ongar fíggjarligar avleiðingar fyri land og kommunur.

2.2. Umsitingarligar avleiðingar fyri land og kommunur

Ongar umsitingarligar avleiðingar vera fyri land og kommunur.

2.3. Avleiðingar fyri vinnuna

Ongar fíggjarligar ella umsitingarligar avleiðingar vera fyri vinnuna.

2.4. Avleiðingar fyri umhvørvið

Lógaruppskotið hevur ikki avleiðingar fyri umhvørvið.

2.5. Avleiðingar fyri serstøk øki í landinum

Lógaruppskotið hevur ikki serligar fíggjarligar, umsitingarligar ella umhvørvisligar avleiðingar fyri serstøk øki í landinum.

2.6. Avleiðingar fyri ávísar samfelagsbólkar ella felagsskapir

Lógaruppskotið hevur ikki avleiðingar fyri ávísar samfelagsbólkar ella felagsskapir, uttan tær, sum eru endamálið við uppskotinum.

Tað vil siga, at tað ávirkar viðurskiftini hjá gudfrøðingi, sum verður prestvígður við heimild í § 16, stk. 1, nr. 1 ella 2, og hjá kirkjuráðum í prestagjaldi, sum velur at taka móti óløntari tænavu frá viðkomandi: Presturin fær ikki rættindi og skyldur sum kirkjuráðslimur. Við hesum verða formligu viðurskiftini í kirkjuráðunum ikki ávirkað av, um tey velja at lata prest eftir § 16 verða tengdan at prestagjaldinum, og prestur eftir § 16 fær sama móguleika sum øll onnur kirkjufólk enn sóknarprestar í “vanligum” embæti at lata seg velja í kirkjuráðið í kirkjusóknini, hann hoyrir til.

2.7. Millumtjóðasáttmálar á økinum

Millumtjóðasáttmálar eru ikki á økinum, ið lógaruppskotið fevnir um, og sum Føroyar hava skyldu at fylgja.

2.8. Tvørgangandi millumtjóðasáttmálar

Uppskotið kemur ikki í nevniverdan mun inn á øki, ið eru viðkomandi fyri krøv, sum eru ásett í tvørgangandi millumtjóðasáttmálum.

- 1) Uppskotið kann tó kanska við einum góðum vilja metast at vera viðkomandi í mun til Evropiska mannrættindasáttmálan, EMRS, av tí at tað fyri prest eftir § 16 tekur av tær avmarkingar, ið annars eru fyri virksemd hjá sóknarpresti í embæti í kirkjuráðsardeiði – avmarkingar, ið ikki standa rímligt mót við avmarkaðu tænavuskyldurnar, ið prestur eftir § 16 átekur sær, tá hann tekur við hesum serstaka kallinum. Hetta kann kanska metast at bøta um rættindi hansara í mun til 11. grein í mannrættindasáttmálanum um rættindi til felagsfrælsi.
- 2) Lógaruppskotið ber á ongan hátt brá av at nerta øki ella evni, ið eru viðkomandi í mun til Sáttmála Sameindu Tjóða um rættindi hjá einstaklingum, ið bera brek.

2.9. Marknaforðingar

Kendar marknaforðingar eru ekki á økinum. Mett verður avgjört ikki, at uppskotið kann elva til marknaforðingar.

2.10. Revsing, útpanting, sektir ella onnur størri inntriv

Lógaruppskotið hevur ikki ásetingar um revsing, útpanting ella sektir, og ger ikki onnur størri inntriv í rættindi hjá fólki.

Revsheimild verður ikki ásett í lógaruppskotinum.

2.11. Skattir og avgjöld

Ásetingar um skatt ella avgjöld eru ikki í lógaruppskotinum.

2.12. Gjöld

Ásetingar um gjöld eru ikki í lógaruppskotinum.

2.13. Áleggur lógaruppskotið fólki skyldur?

Lógaruppskotið leggur ikki skyldur á fólk.

2.14. Leggur lógaruppskotið heimildir til landsstýrismannin, ein annan enn landsstýrismannin ella til kommunur?

Lógaruppskotið leggur ikki landsstýrismanni heimildir, og leggur ikki kommununum aðrar heimildir enn tær, kommunurnar hava sambært kommunustýrslógini.

2.15. Gevur lógaruppskotið almennum myndugleikum atgongd til privata ogn?

Lógaruppskotið gevur ikki almennum myndugleika atgongd til privata ogn.

2.16. Hevur lógaruppskotið aðrar avleiðingar?

Lógaruppskotið hevur ikki aðrar avleiðingar enn tær, sum eru nevndar omanfyri.

2.17. Yvirlit yvir avleiðingarnar av uppskotinum

	Fyri landið ella landsmyndugleikar	Fyri kommunalar myndugleikar	Fyri pláss ella øki í landinum	Fyri ávísar samfelagsbólkar ella felagsskapir	Fyri vinnuna
Fíggjarligar ella búskaparligar avleiðingar	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Umsitingarligar avleiðingar	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Umhvørvisligar avleiðingar	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Avleiðingar í mun til altjóða avtalur og reglur	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Sosialar avleiðingar			Nei	Nei	

Kapittul 3. Serligar viðmerkingar

3.1. Viðmerkingar til ta einstøku greinina

Til § 1

Við hesi ásetingini verða skyldurnar hjá prestri eftir § 16 at virka sum kirkjuráðslimur tiknar av, og rætturin at taka lut á kirkjuráðsfundi í prestagjaldinum settur í staðin.

Mótsett “vanligum” sóknarpresti verður prestur eftir § 16 hervið ikki “føddur” limur í kirkjuráðnum í prestagjaldinum embætis vegna. Tað, at hann tekur við hesum serstaka kalli ger hann við øðrum orðum ikki til kirkjuráðslim.

Serstøku reglurnar, sum galda fyri virkseimið hjá “vanligum” sóknarpresti í kirkjuráðnum (sum greitt er frá í partinum “1.2. Galdandi lóggáva” í almennu viðmerkingunum) fara við hesum ikki at galda fyri prest eftir § 16, og hann fer tí at hava nett sama rætt, sum eithvørt annað kirkjufólk, til at stilla upp til kirkjuráðsval í kirkjusóknini, hann hoyrir til.

Verður prestur eftir § 16 valdur í kirkjuráð – hvørt hann so hoyrir til kirkjusókn í prestagjaldinum, hann hevur skyldu at gera tænastu í, ella í øðrum prestagjaldi – galda somu reglur fyri hann sum fyri aðrar valdar kirkjuráðslimir.

Kirkjuráðið kann altíð heita á hvønn tað skal vera at koma á kirkjuráðsfund at greiða frá onkrum, tá hetta er natúrligt í mun til viðgerðina av onkrum máli, til tess krevst ikki serstøk heimild; men við seinna liði í ásetingini verður latið upp fyri, at prestur eftir § 16, hóast hann ikki er kirkjuráðslimur, sjálvur kann taka stig til at mæta á kirkjuráðsfundi, tá hann metir, at orsök er til tess.

Við ásetingini verður tað vanliga, at prestur eftir § 16 ikki er við á kirkjuráðsfundi.

Skotið verður tó ikki upp, at ásetingin í seinna liði skal vera “...men kann í serstøkum føri taka lut á kirkjuráðsfundi...”, tí ætlanin er, at presturin sjálvur, við hirðaligu meting síni, ger av, nær hann eigur at geva sítt íkast til viðgerðina av onkrum evni á kirkjuráðsfundi í prestagjaldinum, hann er tengdur at.

Til § 2

Vanliga ásetingin um, nær lógin kemur í gildi.

Mentamálaráðið, xx. februar 2018

Rigmor Dam
landsstýriskvinna

/ Poul Geert Hansen

Yvirlit yvir fylgiskjøl:

Fylgiskjal 1: Javntekstur

Fylgiskjal 2:

Fylgiskjal 3:

